

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1628. usque ad annum 1634

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1778

VD18 90118871

§. 45. Senatus Catholicus a Sueciæ Rege exauctoratus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67394](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67394)

convena, aliorum vellet transferre Sæc. XVII.
 domicilium, id ei liberum sit: citra A. C. 1632.
 tamen tributi tali re ab antiquo pendi
 soliti imminutionem. VI. Veteranus
 miles, qui pro civitatis quiete est aucto-
 ratus, sub ejusdem signis, ac stipendiis
 suam stationem retineat. VII. Sena-
 tus Catholicus, & cives Augustanæ
 Confessionis, tam in iis, quæ ad Re-
 ligionem, quam quæ spectant ad sta-
 tum politicum, in eam conditionem,
 quam annis superioribus tenuerunt,
 reponantur.

Porro Oratores Lutherani ad has
 condiciones altum tenebant silentium,
 suamque sententiam proferre rogati, re-
 ponebant, se habere secreta, quæ cum
 solo Rege conferrent. His auditis haud
 ultra de firmandis deditionis legibus
 agebatur, sed Catholicis cuncta Regis
 arbitrio ac clementiæ relinquere jussis,
 eadem adhuc die Sueciæ legiones per
 rubram, ut vocant, portam sine omni
 repugnantia in urbem admittebantur.

§. XLV.

*Senatus Catholicus a Sueciæ Rege
 exauctoratus.*

Die vigesima prima Aprilis Gustavus Lotich. l. c.
 ex castris suis literas ad Prote- §. 3.
 stantes Senatores dedit, vi quarum om- Brachel. hist.
 nes pag. 210.

M m 3

Sæc. XVII. nes pristinis suis officiis, & dignitatibus restituit, atque exauctorato Senatu
 A. C. 1632.

Catholico, cuncta munia Protestantibus adjudicavit, hancque mutationem civibus una convocatis die vigesima quinta ejusdem Mensis intimari iussit. Eadem hac die Fridericus de Hohenhausen Urbis Gubernator nominabatur, altero vero die Rex unacum Friderico Palatino & Augusto Neoburgico, necnon Joanne Holfatiæ & Vinariæ Ducibus urbem ingressus, per Præconem denuntiari præcepit, die vigesima quarta ejusdem Mensis Regi obsequium ab omnibus esse præstandum. Interim in Ecclesia ad D. Annam Fabritius Præconem Lutheranus concionem, præsentem Regem habuit in hæc Psalmi verba: *super eos miseriam avertuntur, & pauperes inopum miscunt: Ecce! exurgam equidem, inquit Dominus: Ecce! ego auxilium feram, & confidenter docere queatis* (*). Finis hac declamatione Rex equo vectus a Marquardi Fuggeri Palatium descendit, ubi cives magno numero congregati

(*) Ita legunt Lutherani in sua versione quæ tamen nec Hebraico, nec Græco textu consonat, in Vulgata autem ita habetur: *Propter miseriam inopum, & gemitum pauperum nunc exurgam, dicit Dominus: Ponam in periculum, fiducialiter agam in eo.*

gati hanc juramenti formulam præstare Sæc. XVII.
 jubebantur: *Juramus, Regi, & Suevicæ* A. C. 1632.
Coronæ, nos fidem præstituros, ejus com-
*moda provecturos, incommoda declinatu-
 ros, ad summam, omnia illa promittimus, quæcun-*
que subditi hæreditario tam Domino quam
Magistratui legitimo, dependere debent,
ita nos Deus, tam anima, quam corpore
tenus juvet.

Enimvero Rex pridie proclamari Ephem.
 jufferat, quod, si qui essent, qui hoc Aug. p. 100.
 juramentum salva conscientia præstare Hierarch.
 non possent, Magistratui se prius siste- Aug. Cath.
 rent, causamque dicerent: nihilomi- pag. 1.
 nus Laici fidem suam Regi obstrinxerunt, partim quod Rex Catholicis præcipue Cathedrali Capitulo, quod illos in sua religione protegere vellet, pollicitus esset, partim quia extrema quæque pertimescerent, cum Rex vigesima nona Aprilis Protestantibus promississet, omnes Ecclesiasticos deinceps a præstandis tributis & exactionibus haud ultra immunes fore, sique vel juramentum præstare, aut gravissimas exactiones solvere recusaverint, omnia sua bona & redditus amissuri essent, Lutheranis potissimam partem applicandos.

Rebus ita dispositis Rex majoribus belli tormentis Augusta abductis die septima Maji Ingolstadtum movit;
 M m 4 prius

Sæc. XVII prius tamen sui milites Fridbergensem
A. C. 1632. urbem & Sacellum D. Afræ deprædati
 sunt, & quicquid sub humo defossam
 latuerat, arte præstigiatoria effoderunt,
 atque in præfato Sacello duos calices
 sub lapidum acervo repositos inveni-
 runt: Die autem vigesima quinta Apri-
 lis Suecorum Tribuni suos milites Ab-
 batiis & Monasteriis imposuere, & qui-
 dem Colonellus Liebenstein cum Le-
 gionis suæ Legato, Centurionibus
 Vexilliferis & triginta gregariis Mo-
 nasterium S. Crucis infedit. Eadem
 vero die duo Sueci Prædicantes im-
 portunius a Canonicis petebant, ut pro-
 sectæ suæ exercitio Ecclesia ad S. Cru-
 cem eis cederetur, quos tamen Lie-
 bensteinus tandem compescuit, asse-
 rens, se cum suis non ideo venisse, ut
 Monasterii Templum occuparet, rem
 eam ad Magistratum pertinere, se in
 ampliore domo vel etiam sub diu posse
 Dei Verbum excipere &c. proin Eccle-
 sias Catholicis eripere, haud necessa-
 rium esse, præcipue cum eis pro pro-
 sectæ usu jam quatuor Tempa essent
 assignata: Nihilominus tamen non se-
 mel Sueci milites Templum summa
 impudentia ingressi, tympanis suis sub
 ipsa re Divina strepitus edidere; Ue-
 mentes quoque Deputati die decima
 Maji, cum Sacerdotem Missæ sacrifi-
 cium

cium offerentem cernerent, exclama- Sæc. XVII.
 runt: hic Sacrificulus hodie ultimo ce- A. C. 1632.
 lebrabit. Præterea Prædicantes a Lu-
 theranis stimulati, ut dirutæ Ecclesiæ
 damnum refarcirent, Canonorum Ec-
 clesiam sibi relinqui, acrius instabant,
 atque Præconum unus trigesima Apri-
 lis die cum quodam cive Lutheranò
 Monasterium, Templumque accessit,
 cunctisque perlustratis petitionem in-
 novavit, Canonicis autem reclamanti-
 bus, sibi generosum vinum porrigi
 iussit, quo liberalius hausto, fallente
 gressu de pariete in parietem titubans
 tandem ex Sacristia quamdam picturam
 sibi donari petiit, eamque ad redimen-
 dam vexam a Canonicis extorsit: cum
 autem Prædicantium importunitatem
 hi Religiosi haud ultra ferre pos-
 sent, cum Laugingero Duumviro aliis-
 que Lutheranis Senatoribus conven-
 re, quod Lutheranis Templum inferius
 cum dimidia inferioris chori & Odei
 parte concedere velint, dummodo Ca-
 nonicis superior Templi pars (pariete
 ligneo sejuncta) cum omnibus Aris re-
 linqueretur: Verum in superhabita hac
 transactione die prima Junii præfatum
 parietem Lutherani dejecerunt, duas
 Januas bipenni perfregerunt, & supe-
 riorem chorum occuparunt: nec his
 contenti die quinta ejusdem Mensis
 M m 5   Aram

Ex Arch.
 S. Cam.

Sæc. XVII. Aram sanctæ Crucis pro majore Lutheranorum commodo destrui, & Sedilia pro more suo inverti jusserunt: *Æge* etiam Canonici ad S. Georgium impetrare poterant, ut solo choro sibi relicto, navim suæ Ecclesiæ Lutheranæ cederent.

§. XLVI.

Alia Canoniorum ad S. Crucem pactum cum Senatu A catholicico circa Ecclesiam suam inita.

*Ex Arch.
S. Cruc.*

Ceterum Canonici ad S. Crucem, post tam graves vexationes a Lutheranis toleratas augustissimum quoque Templum suum novitia prorsus sectæ profanari, iniquissimo ferebant animo: eapropter die vigesima tertia Maji P. David Dirhaimer Procurator, P. Anastasius Vöchetius Parochus, ceterique Regulares Canonici ibidem existentes porrecto libello supplici Senatui declararunt, quod mandato licet durissimo morem gerere parati essent, peterent tamen, ut tam Catholici, quam Regularis cultus exercitium, quod nulliusquam in hac Ecclesia ob Regularem institutum, & antiquissimam Parochiam eidem annexam haberi posset, propter attentionem liberum ipsis permanere